

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadására vagy megöröszésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A káptalani beiktatások.

Szokott formalitások között ment végbe tegnap a váradai székesegyházban az új nagyprépostnak, a fokozatosan előléptetett kanonokoknak és a három új kanonoknak beiktatása. Az új kanonokok a váradiak előtt ismeretlenek lévén, a közönség kevés érdeklődést tanúsított a beiktatási ünnepség iránt, az egyházmegyei papság közül is nagyon kevesen jöttek be ez alkalomra. Fetsér püspöknek érdekes és szép beiktató beszéde, különösen annak néhány fontos kijelentése élénkséget hozott a beiktatás megszokott formalitásai közé.

A holtak emléke.

A Veni Sancte elhangzása után Fetsér Antal, mint a káptalan által a beiktatással megbízott kanonok elparentálta a káptalan halottait (kiknek helye most lett betöltve) Palotay László, dr. Bogár János és Andrásy János kanonokokat. Különösen melegen emlékezett meg Palotayról, kiemelve az ő nagy érdemeit, alkotásait és két főjellelvonását: szeretetét az egyházmegye iránt és szigorú, sőt túlzásba menően szigorú alkalmazkodását az egyház törvényeinek javadalmi felelősségének hovaforrása tekintetében: Patrimonium pauperumnak, a szegények örökségének tekintette javadalmát, e célra áldozta mindenét, még legközelebbi rokonainak sem hagyott semmit, s ezért a káptalan volt kénytelen abból juttatni nekik.

Belopotoczy nagyprépost installációja.

A szép emlékbeszéd után az új nagyprépost dr. Belopotoczy Kálmán beiktatására került a sor. Érdekesen vázolta Belopotoczy püspöknek tüneményes pályafutását, melyen tehetsége, nagy képzettsége, fáradságot nem ismerő munkálkodása és szilárd jelleme eljuttatták őt a legnagyobb kitüntetésekhez, a legmagasabb érdemrendekhez, amilyenekhez mégys püspökök is ritkán jutnak: pápai trónálló, római gróf, vall. b. titkos tanácsos, az I. oszt. vaskorona-rend lovagja, a Ferenc József-rend nagykeresztese, Bécs városa nagy Salvator-arany érdemérmének tulajdonosa, kinek jutalmazására a felség a Pro piis meritis katonai lelkészi érdemérmét alapította. Ezek után nem csuda, hogy a nagyprépostsághoz is nem a fokozatos előléptetés útján, hanem többeket megelőzve jutott. A káptalanban még a mellőzöttek is természetesen tarjak ezt s azért örömmel üdvözlök Szent László káptalanának első kegyelmes nagyprépostsját, ki díszre lesz az ősi káptalannak.

Az új nagyprépost meghatva felelt. Szerényen elbáritotta magáról a sok dicséretet és ígérte, hogy iparkodik arra érdemet szerezni a jövőben kötelességének teljesítésével, főleg pedig javadalmi felelősségének az egyházi törvényeknek megfelelő felhasználásával.

A fokozatos előléptetések.

A fokozatos előléptetések sorára Bunyitay Vince éneklő, Fetsér Antal örkanonok lelt, s utóbbit az új nagyprépost iktatta be, Grócz Béla székesegyházi, dr. Karsch Lollion a békési és dr. Bundala Mihály a közpészolnoki főesperességre lépett elő. Ez utóbbiakat ismét Fetsér installálta, a kinevezési kóriratokat pedig Mayer Antal és Brém Lőrinc felváltva olvasták fel.

Az új kanonokok beiktatása.

Ezután a három új kanonokra került a sor. Kny Antalnak, a békési plébánosnak érdemei közül kiemelte Fetsér püspök, hogy 54 évet töltött a lelkipásztorkodás terén, kegyurai annyira szeretik, hogy aranymiséje alkalmából tízezer korona alapítványt tettek az ő nevére, kiemelte továbbá, hogy a szegényeket annyira szereti, hogy azok támogatásában tovább ment el, mintsem anyagi viszonyai megengedték volna.

Majd szépen méltatta Kollányi Ferencnek egyházi jog és magyar történeti működését, melyet már a magyar tudományosság legelső fóruma is kitüntetett, tagjai közé választván őt s ennek a kiváló munkálkodásnak méltó bére az irodalmi stallum, melynek most tulajdonosa lett. Biztatta őt, hogy folytassa értékes irodalmi működését, de egyben arra is, hogy vegye ki részét a káptalani tevékenységből, mert beneficium datur propter officium.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az asztalos leánya.

— Láttad a Gerval feleségét? — kérdezte Le Marchand. — Ennivaló kis menyecske, annyi szent, szép a haja, ragyogóak a szemei, de azt hiszem, a családja nem nyulik messzire. Ugy látszik, a nép gyermeke...

Körülbelül igazad van... — mondta Lauda. — De nem adok neki két évet, tőkéletes nagyvilági hölgy lesz belőle... Különben, ha kíváncsi vagy, elmondhatom neked a dolgot.

A Gerval házassága élete történetének a folytatása. Tán tudod, hogy Gerval ősrégi családból származik, melynek eredete a száz éves háború homályában vész el. I. Ferenc idejében kapták nagy vagyonukhoz a grófi címet. Könnyelmű, léha, pazarló fajta volt ez a grófi család, úgy hogy a vagyon ivadékról ivadékra csappant, fogyott. A mi Gervalunk tíz éves korában árván maradt, miután az apja vagyonának utolsó sousjait is elverte. A család két-három öreg nagybácsija és nagynénije összegyűjt a temetést követő napon, hogy meghányják vessék a kis árva sorsát. Mind-

annyian szegény ördögök voltak, s a kis fiúrú, ki me a nyakukon maradt, nem a leggyöngédebb érzelmekkel viseltettek.

A családi tanácskozás abban a nyomorúságos kis szobában folyt le, ahol Richard apja bucsut mondott az árnyékvilágnak. A kis fiú a folyosón várakozott az eredményre, céltalanul, elhagyatottan üdögött és meg-megállt egy asztalos műhelye előtt, hol a mester szorgalmasan dolgozott.

Az ülés sokáig tartott és heves vitatkozás zaja hagyta el a szobát. Az asztalos megszánta a szomorkodó, jóképű fiúcskát és barátságosan elbeszélgetett vele.

Dél felé, amikor a tanácskozás szobájának ajtaja még mindig nem akart kinyitani, így szólt hozzá az asztalos:

— Nem vagy éhes, fiam?

— De bizony — felelte a gyerek meggyőződéssel.

Akkor a férfi jóságos, dörögő hangján bekiáltott a vitatkozó rokonsághoz — a szobába:

— Elviszem a gyereket ebédre; visszatérünk egy félóra múlva!

— Jól van, — felelte egy éles hang — de ne később.

Egy ugynevezett kocsisvendéglőbe vitte

az asztalos pártfogoltját, ki farkasétvágygyal evett az egyszerű, — de tápláló étellekből.

Szegény fiú, az apja életében bizony nem sokszor lakott jól. A félóra leteltével jelentkeztek.

— Itt vónak! — kiáltotta az asztalos; majd kopogtatott az ajtón és megkérdezte:

— Bemehetünk?

— Igen! — felelte az előbbi éles hang.

Az ülés vége felé járt. A hozott határozatot a család nesztora, Nepomucéne Gerard de Brévilly gróf, egy száraz aggastyán örökké mozgó szemhéjakkal, adta Richardnak tudtára.

— Edes gyermekem, — szölt Nepomucéne gróf kenetteljes hangon — sokat nem tehetünk érted; családunk, jól tudod, nem rendelkezik anyagi javakkal. Mindazonáltal összegyűjtöttünk számodra huszonhat frankot és hogy idegen emberek segítségére ne szorulj, kijártuk, hogy ingyenes növendéknek felvegyenek a »Jó pásztor«-hoz címzett árvaházba.

— Tisztelettel legyen mondva, — szölt közbe az asztalos — de én úgy hallottam, hogy a »Jó pásztor«-árvaház egy ronda viskó!

— Edes barátom, — mondta Nepomucéne gróf méltóságtelesen — miért avatkozik olyan dolgokba, amibe semmi köze.

KIRÁLY

ÜDÍTŐ és BORVIZ

mindenütt kapható

1/2 liter 5 krajcár, 1 liter 10 krajcár.

893 B

Végül az új tábori apostoli helynök *Bjelik* Imre következett. Készségesen elismerte Fetsér püspök az ő eddigi nagy sikerű és áldásos tevékenységét, melyet a katonai lelkeszet terén s különösen mint a tábori apostoli helynök tükreára és irodaigazgatója kifejtett. Most még nagyobb, még fontosabb a feladata, reá hárul a monarchia katonai lelkeszetének vezetése, irányítása. A káptalan örül, hogy e nagyfontosságú feladat terheinek könnyítéséhez hozzájárulhat, örül annak is, hogy e magas polcra *Bjelik* személyében ismét magyar főpap került — de nem tagadhatja el, hogy e kanonoki kinevezés az egyházmegyében nem a legkellēmesebb meglepetést keltette, mert ez szorosban egyházmegyei stallumra idegen megyebeli pap került és e tekintetben a káptalan együtt érez a mellőzött egyházmegyei papsággal. Van azonban, ami ezt enyhíti: megyés püspökünk *Széchenyi* Miklós gróf fáradozásának eredménye, az a legfelsőbb helyről nyert ígéret, hogy adandó legközelebbi alkalommal az egyházmegye mellőzése orvosolva lesz. Es azért szeretettel köszönti a legújabb kartársát *Szt. László* káptalanában.

A beiktatottak közül *Bjelik* Imre mondott társai nevében köszönetet az apostoli királynak, a főpásztornak, a beiktató kanonoknak s ígerte hogy igyekezni fognak méltó tagjai lenni *Sz. László* káptalanának.

A káptalani beiktatás alkalmából *Széchenyi* püspök az előléptetett és az új kanonokok tiszteletére ebédet adott, melyen ezek nevében dr. *Belopotoczky* Kálmán az új nagyprépost köszöntö meg a püspök kegyes jóindulatát.

Új választás Horvátországban. Zárórából jelentik: *Tomasics* Miklós horvát bán, aki most Budapesten időzik, előterjesztést tett *Khuen Hédervár* Károly miniszterelnöknek új választás elrendelése iránt. A bán meg van győződve, hogy most sikerülni fog kormányzó-többséget szerveznie.

Ez a *Nepomucéne* gróf még mindig nagyuri módon beszélt, úgy hogy a derék asztalos nagy zavarában sokáig nem tudott szóhoz jutni.

— Bocsássanak meg — mondta végre — szeretném tudni, hogy a gyerek miként gondolkodik . . . Mondd fiam, örülsz, hogy a »jó pásztor«-ba mehetsz?

— O, nem, — mondta *Richard* — nagyon félek — és szomorú kis arca undorral vegyes félelmet fejezett ki.

Es könyörgő tekintete az asztalos arcán csüggött.

— Na, jól van — így szólt az iparos. — Nem, nem engedhetem, nem venném a szívemre, ilyen édes kis pofa, ilyen jó kis szemek . . . Majd csak megélünk valahogy . . . Tudják mit . . . Elvinném magammal . . . Felnevelem becsülettel . . . Megkeresem a tiz frankomat és csak egy kis lányom van . . . Majd valami uri mesterségre taníttatom, azt megígérem . . . Mert ur a báró vagy mi, ha éhenkórász is . . . Rajzolónak, vagy rézmetszőnek, vagy cimetáblafestőnek taníttatnám ki . . . Belegyehetnek bátran . . .

Nepomucéne gróf és a többiek figyelmesen hallgatták az asztalos mondókáját. Es bele méltóztattak egyezni. Ez a megoldás mégis kevésbé megalázó az ősi névre, mint az a harmadrendű árvaház. Meg aztán örökre elvetik a gondját. Egyásra néztek, végül megint *Nepomucéne* gróf szólalt fel:

— Tudja e, barátom, ha egyszer elváltalta, soha nem változtathatja meg többé a szándékát.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 30.

Elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést. *Thaly* Ferenc és *Pejacsevics* Tivadar gróf 2 havi, *Issekutz* Győző júli. 21 ig terjedő szabadságot kérnek. A Ház megadja.

A Ház harmadszori felolvasásban elfogadja a hadrakelt sebesültek támogatását célzó genti egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

Napirendre kerül az

appropriáció

tárgyalása.

Hegedüs Lóránd előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Désy Zoltán: Ural azokra a feladatbeli különbségekre, amelyek az előtte szólóra, mint előadóra és ő reá, mint ellenzéki politikusra hármlanak. A jelenlegi kormány első költségvetéséről lévén szó, részletesebben akar ezzel foglalkozni. Összehasonlítva a koalíciós kormány utolsó költségvetésével, amelyből azonban kivieszi az annexiós költségeket. Ugy véli, hogy a régi költségvetés bevételei kevésbé voltak bizonytalanok, mint az új és ezért támadja a kormányt. Szünetet kér.

Elnök szünetet ad.

Désy Zoltán: Tiltakozik az ellen, hogy az indemnitás megszavazásának bizalmi jellegét kétségbevonják. Az obstrukciót nem kívánja s tiltott eljárásnak tartja, hacsak ellenállhatlan kényszer nem kívánja. A hadsereg költségvetésére tér át.

Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint utasítsa a Ház a kormányt, hogy halassza el a véderőtörvény tárgyalását mindaddig, míg az illetékes tényezők hozzájárulásán keresztül vitetnek azok a változások, amelyek a korona és nemzet megegyezése alapján közmegnyugvás keltésére alkalmasak. A javaslatot nem fogadja el.

Szekulics Lázár előbb horvátul kezdi beszédét, majd magyarul folytatja. Arra kéri a Házat, hogy mindazokat a törvényes jogokat, melyek a 67-iki törvényből következnek, respektálják és teljesítsék. A két ország közti jó viszony mindkét fél érdeke s ő ennek hűséges pártolója, de gondolják meg, hogy a hozzá

— Isten ments! Nem is akarom! — kiáltotta az asztalos.

— Az embernek van szive vagy mi . . . Hát rendben vónánk?

— Ugy van — jelentette ki ünnepele en, helybenhagyólag a gróf. Es te, kis fiam, mit gondolsz a dologról?

Richard nem felelt, odarohant, odabujt a munkásemberhez, akinek durva, jóságos kezei atyai gyöngédséggel simogatták meg fejét s ki szeretettel ölelte át s vitte magával a gyermekét.

Richard ugyan nem nőtt fel előkelő környezetben, de meg volt a jó levegője, rendszer tápláléka, ruházata és a derék ember oltalma alatt becsületes gondolkozású munkavágyó emberré vált. Az asztalos és leánya, a kis *Caroline* társaságában boldogan multak gyermekévei. Nevelőapja ígéretéhez képest »uri« mesterségre taníttatta. Kiváló építészeti rajzoló lett belőle. Később kis örökségre tett szert, kiment Egyiptomba, hol különböző sikeres vállalatokkal megalapította szerencsáját, anyagi jólétét. Visszatérése után örömmel fogadta be a nevéhez méltó előkelő társaság és bármely tőrangu család leányát megkaphatta volna. De ő viszontlatta az asztalos leányát, gyermekkori játszótársát, a bájos kis *Caroline*-t. Ez a *Caroline* az apja jellemét, lelkét örökölte, egy becsületes, türelmes, végtelenül gyengéd, szerető, jóakarú lelkű és *Richard* úgy találta, hogy egyedül e nő méltó arra, hogy gyermekeinek anyja lehessen . . .

J. H. Rosny.

hasznó gondolkozású és érzésű horvátok milyen támadásoknak és gyanúsításoknak vannak kitéve és éppen azért kéri, hogy könnyítsék meg feladatukat mindannak teljesítésével, ami őket megilleti. (Helyeslés a horvátok padjain.)

Holló Lajos: Ha a horvátok szimpátiával közelednek hozzánk, mi szívesen fogadjuk. A kormány iránt nem viseljük bizalommal, mert a dinasztia céljaira óriási adókat ró ki, így a dohány árának horribilis emelésével is.

Pekulics Lázár a horvát képviselő névében magyarul beszél.

A horvát ügyek javítását kéri.

Holló Lajos a katonai terhek emelését kifogásolja. A választói jog reformjának sürgőssége mellett beszél.

Az ülés egynegyed 3 órakor ért véget.

A főrendiház ülése.

Csáky Albin gróf elnök fél 12 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Elparentálja dr. *Szabó* János gróf *Forgách* László, báró *Lévay* Gyula főrendeket. Kegyeletos szavakban emlékszik meg *Hieronym* Károlyról. Méltatja közéleti és parlamenti tevékenységét és javasolja, hogy intézzen a főrendiház az özvegyhez részvétiat. Báró *Bánffy* Dezső elhunytáról csak rövid néhány szóban emlékszik meg. Üdvözlí ezután *Festetic* Taszilót hercegi rangra történt emelése alkalmából.

Khuen-Hédervár Károly miniszterelnök: Atyujtja báró *Jósika* Samuak a főrendiház alelnökévé történt kinevezésére szóló okmányt.

Elnök üdvözlí *Kemény* Samu bárót alelnökké történt kinevezése alkalmából és köszönetet mond báró *Kemény* Kálmánnak a volt alelnöknek eddigi működéséért. Jeleni ezután, hogy a francia repülőversenyeken történt serefcstelenség alkalmából részvétiatot intezett a francia kamara elnökéhez, minek szives tudomásul vételét kéri.

Napirend előtt gróf *Zselénszky* Róbert a tőzsde reform tárgyában önálló indítványt jegyez be, melyhez egy kidolgozott tervezetet csatolt és kéri, hogy az elnök adja azt át a kereskedelemügyi miniszternek, hogy az tárgyalás végett a képviselőháznak beterjesztessék.

Indokolására az elnök az őszi ülészak alatt fog hatánapot kitűzni.

Ezután a gazdasági bizottság és a mentelmi bizottság jelentéseit vita nélkül elfogadták.

Napirendre az indemnitás tárgyalása van kitűzve.

Szabó Jenő: Az indemnitást bizalommal a kormány iránt, elfogadja. A görög katolikus egyház részére magyar liturgiát kér, de mindenekelőtt sürgei a külön görög katolikus magyar egyházmegye megalakítását.

Béke a lengyelekkel. A *Narodni* Listi mai száma jeleni, hogy báró *Gautsch* miniszterelnök és a lengyelek között békekötés és jött létre, a melyet a miniszterelnök politikai barátai közvetítettek. A béke ára az, hogy báró *Gautsch* haladéktalanul be fogja nyújtani a vízi utak építéséről szóló törvényjavaslatot.

Eredeti

Chassala szandálok

és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruhaza

cégnél kaphatók.

115 B

Botrány a gyermekmenhelyben.

Felfüggesztett gondnok.

Pár nappal ezelőtt megemlékeztünk róla, hogy a nagyváradai gyermekmenhelyben oly nagyok a szabálytalanságok vannak, miszerint a belügyminiszteriumból tisztviselőt küldtek ki a vizsgálat foganatosítása végett. Akkor az ügy korántsem látszott nagyobb horderejűnek, különösen, mert a menhely igazgató orvosa oly nyilatkozatot tett, mintha csak kisebb jelentőségű dologról volna szó. Most azonban a következmények megcáfolják az igazgató jelentését.

Az ügyről tudósításunk a következő:

A nagyváradai állami gyermekmenhelyben annak felállítása óta működik mint gondnok Szondi Vimos. Szondi hivatalának elfoglalása után nem sokáig teljesítette kifogástalanul a reábizott kötelezettségeket. A hivatalos ügyek helyett szívesebben foglalkozott szívbeli ügyekkel, melyekből korántsem sajnálta az időt, amit a hivatalos teendőik elmulasztásával szerzett.

Igy azután a hivatalos ügyek természetesen maradtak. Ki tudja meddig maradhattak volna elintézetlenül az ügyek és meddig halmozódott volna a szabálytalanságok, ha maga Szondi nem elégette volna meg a dolgot. Mintegy két héttel ezelőtt azonban Szondi odahaza feleségének azt mondta, hogy ő a gondnokok kongresszusára megy és ezzel el is utazott Nagyváradról. A gondnokot várták haza több napon keresztül, azonban semmi életjelet nem adott magáról, amikor gyanus lett a dolog és vizsgálói kezdtek a gondnoki hivatalban.

A vizsgálat kezdetén meg lehetett állapítani, hogy nagyobb szabású mulasztásokról van szó s ennek folytán jelentést tettek a belügyminiszternek, ahonnan Kószeghy Sándor miniszteri tanácsost küldték ki a vizsgálat foganatosítására. A miniszteri tanácsos több napig vizsgált a menhelyben, ahol bizony igen nagyfokú szabálytalanságokat talált. A vizsgálat tegnapelőtt nyert befejezést és a gondnok felfüggesztésével végződött.

A miniszteri tanácsos nyomban a felfüggesztés után intézkedett, hogy a gondnoki teendőik ellátására helyettes gondnokot rendeljen ki a belügyminiszter. Az új helyettes gondnok tegnap meg is érkezett. A talált nagyfokú szabálytalanságokról jelentést tettek a belügyminiszternek a fegyelmi vizsgálat megindítása végett.

Szondi jelenleg még mindig nincs Nagyváradon. Mint értesülünk Balaiontúredon tartózkodik s a történetekről nincs hivatalosan tudomása. A gondnok dolgairól családja sem tudott semmit, csak már akkor, amikor a vizsgálat megindult.

A menhelyben talált szabálytalanságok helyrehozatalához igen sok időre van szükség.

A jegyzők közgyűlése.

A biharmegyei jegyzők egyesülete tegnapelőtt tartotta meg az évi rendes közgyűlését, melyen a tagok tekintélyes számmal jelentek meg s mindvégig általános érdeklődést tanúsítottak a tárgyalás alá került ügyek iránt. Az ülésről tudósításunk a következő:

A közgyűlésen Kovács András elnökölt, aki az ülés megnyitása után elparentálta az év folyamán elhalt kartársakat. Majd az elnöki jelentéseket olvasták fel az egyesületi viszonyokról. Nagyobb érdeklődést keltett a jelentésnek az a része, melyben a jegyzők szolgálati éveiről számolt be az elnök. E szerint a jegyzői nyugdíj szabályrendeletet a vármegye törvényhatósága akként módosította, hogy az eddigi 40 szolgálati évet 35-re szálított le.

Szomorú volt hallanunk a jelentésből

azonban a jegyzők helyzetét, melybe a folyton szaporodó munka juttatta őket. E szerint a jegyzőségek mindenütt szűkölködnek munkakerőkben, mert nem kapnak fedezetet a segéd-erők díjazására. Az a támogatás, amit kapnak, az oly kevés, hogy azért nem lehet kapni embert. Az elnök bejelenti, hogy tud egy fiatal embert, aki a segédjegyzői nyomorúságos kenyeret otthagya a jövedelmezőbb pincérségért, melyet Nagyváradon vállalt.

Orvendetes tudomásul vették az elnök ama bejelentését, melyben arról számolt be, hogy dr. Miskolczy Ferenc főispán és Fráter Barnabás alispán minden olyan ügyben, mely a jegyzőket érdekli, kikéri az egyesület véleményét. A közgyűlés ezért úgy a főispánnak, mint az alispánnak köszönetet szavazott.

A napirend tárgyalásának első és főfeltetele volt a zárszámadás és a költségelőirányzat. Ezzel kapcsolatosan elhatározta a közgyűlés hogy az évi 6 korona tagsági díjat évi 10 koronára emeli fel.

A jegyzői kongresszus összehívása tárgyában Barta Ferenc tett indítványt, amit azonban nem fogadtak el.

Végül a jegyzők szövetkezetének megalakítására tértek át, amit Jansa Gyula ajánlott lelkesen a közgyűlésnek. A szövetkezet megalakítása iránt tett javaslatot el is fogadta a közgyűlés.

Délután a jelen voltak családjaikkal kirándultak Révre, ahol megtekintették a Zichy birtokot. A kirándulót Hollósy Gyula jegyző kalauzolta. Este bankett volt a turista vendéglő teraszán.

UJDONSÁGOK.

* **A király nyaralása.** Bécsből jelentik: Ugy volt, hogy a király július 2-án utazik Ischibe nyári tartózkodásra, de most az utat elhalasztotta egyrészt a politikai bonyodalmak miatt, főleg azonban azért, mert Mária Valéria főhercegnő még nem épült föl. Attól is féltik a királyt, hogy kedvezőtlen hatással lesz rá, ha betegen látja viszont kedvenc leányát. Az utazás elhalasztása mellett szólt az a körülmény is, hogy a főhercegnő betegsége miatt a király kényelmét nem tudták volna föltétlenül biztosítani, minthogy az uralkodó egy nyaralóban lakik Mária Valéria főhercegnő családjával. Mária Valéria főhercegnő állapotáról ma délelőtt kiadott jelentés szerint a főhercegnő jól érzi magát, étvágya, hőmérséklete normális.

* **Ülések a vármegyén.** A megyei központi választmány e hó 4-én tart ülést, melyen az 1912. évi képviselőválasztók névjegyzéke ellen beadott kifogásokat fogják tárgyalni. Ugyancsak e hó 5-én a közigazgatási bizottság tart ülést.

* **Fuchs Mór főrabbi temetése.** Oriási érdeklődés és részvétel mellett ment végbe csütörtökön délelőtt a nagyváradai orth. izr. hitközség főrabbijának: Fuchs Mórnak temetése. Ejjel érkezett meg a holttest s rengeteg közönség várta a vasutállomásnál, úgy, hogy alig tudták kibozni a holttestet. Igen sokan sirva követték a holttestet a városba, a vár-aljai izr. imaházig. A családtagok és a hitközség tagjai közül sokan átvirrasztották az éjszakát szeretett főrabbijuk holtteste mellett. Korán reggeltől pedig minden vonaton sokan érkeztek az egész országból a nagyhirű rabbi végtisztességére. A villamos kocsik zsufolva

közlekedtek kora reggeltől délig. A templom tágas udvara s Kolozsvári-utca tömve volt közönséggel, úgy, hogy alig lehetett közlekedni. A részvétel impozáns módon nyilvánult meg nemcsak a hitközséghez tartozók, de a más vallásúak részéről is. Megjelent a temetésen Hlatky Endre főispán, Rimler Károly polgármester, dr. Bozóky Alajos kir. tanácsos jogakadémiai igazgató, dr. Márkus László országgyűlési képviselő, Halász Gyula plébános stb. Az egész országból 52 rabbi jelent meg. A pozsonyi, váci és még több rabbi tartottak beszédet tudós és nagyhirű rabbitársuk holtteste felett. Délelőtt 11 órakor indult meg a hatalmas gyászmenet s utközben többször megállottak s imát mondtak. Már jóval elmúlt dél, mire a menet kiért a temetőbe, ahol szintén olyan rengeteg ember volt, hogy alig lehetett a tolongástól a sirhoz vinni a halottat. Hangos zokogás és siránkozások mellett helyezték a tudós rabbit öröknyugalomra.

* **Kinevezések.** Fráter Barnabás alispán a Karper József elmekórházi felügyelő nyugdíjzatása folytán megüresedett felügyelői állásra Kollárszky István kórházi írnot nevezte ki. — Hlatky Endre, Nagyvárad város főispánja Fluck Ferenc díjtalan közigazgatási gyakornokot díjas közigazgatási gyakornokká nevezte ki.

* **Kisiparosok a városi műhelyek ellen.** Kószeghy József, Nagyvárad város főmérnöke az anyagraktárral kapcsolatosan városi asztalos, lakatos, bádogos, mázoló, kövező műhelyeket akar létesíteni s ilyen iparosokat akar beállítani a város szolgálatába a városi munkák elkészítése céljából. Ez ellen a kisiparosok nagyon felzudultak, mert sérelmesnek tartják, hogy a város ezzel is megrövidíteni akarja az iparosokat. A kisiparosok vasárnapra tiltakozó gyűlést hívtak össze, az ipartestület pedig előljárási ülésén tiltakozott ezen terv ellen. Az ipartestület 16 tagból álló küldöttségét menesztett a főispánhoz és polgármesterhez, hogy tolmácsolják az iparosság sérelmét. A küldöttséget Bertsey György vezette s kérte, hogy a főispán hasson olyan irányban, hogy a szerződéses városi iparosok továbbra is megmaradjanak szerződéses iparosoknak s kifejtette, hogy a városi műhelyekre nincsen szükség. — Hlatky Endre főispán szívélyesen fogadta a küldöttséget; megígérte, hogy informáltatja magát. A városnak sem lehet célja, hogy a kisiparosoknak kárt okozzon. — Rimler Károly polgármester igyekezett megnyugtítani a küldöttség tagjait, hogy csak javítási munkák ellátásáról van szó. Különben a tanács megfontolja az ügyet.

* **Az első fecske.** Nagyvárad városának a következő tanévre megüresedett egy alapítványi helye a nagyváradai honvéhadapródiskolánál. Tegnap már beérkezett az első kérvény az alapítványi helyre. Jablonszky Emil városi adópenztárnok folyamodik Géza nevű fiának felvételéért.

* **A vármegye utépitési programja.** Már hónapokkal ezelőtt megirtuk, hogy a kereskedelmi miniszter nem találta helyesnek a vármegye által eddig ügött politikát és ő maga akarja kijelölni a megfelelő utat, amelyhez ragaszkodnia kell a vármegyének. A miniszter saját kiküldötteinek tanulmányozása alapján akarja a nagyszabású tervet végrehajtani. A miniszteri kiküldöttek már meg is érkeztek és megkezdték az utak bejártatát. A mai nap folyamán Fráter Barnabás alispán és Varró Domokos műszaki tanácsos kíséretében a derecskehencidai utat fogják bejárni.

* **A szegényügyi bizottság ülése.** Nagyváradi város szegényügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott a városházán, dr. Agoston Péter elnöke alatt, amelyen dr. Vucskics Gyula, dr. Kocske néni Lipót, Gerő Armin, Kiss Dávid, Róth János és dr. Molnár Imre jegyző voltak jelen. Dr. Agoston Péter bejelentette, hogy a szegényügyi iroda már megkezdte működését, azonban igen hátráltatja a rendes ügymenetet az, hogy az iroda részére nincsen megfelelő helyiség. Ezután ismertette és bemutatta a városi segélyezettokról vezetett nyilvántartást s ennek alapján már a bizottság irodája teljesíti a segélyezések kifizetését. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a szegényház építése ismét megakadt, mert azt a területet és épületet (a volt városi szőlőtelepet) a város tanácsa most már katonai beszállás céljaira akarja felhasználni. A jelentéseket a bizottság tudomásul vette.

* **Ki akarta rabolni az erdőrt.** Vakmerő rablótámadás történt messze az emberektől a kristyóri erdőben az erdőrt lakásán. Június 28-án Nemes János polyánai lakos beállított Gróza György lakására, mert tudta, hogy nála most nagyobb mennyiségű pénz van. Az erdőrt kérdezte tőle, hogy mit akar, miért jött hozzá. Nemes erre nem tudott mit felelni, mire az erdőrt kiutasította. Azonban az nem akart tágitani, hanem nagy merészen rátámadt az erdőrtre. Ennek még volt annyi ideje, hogy hirtelen lekapja a fegyvert a falról, azonban nem tudta elsűtni, mert a támadó megragadta a puskágyát, Erős dulakodás támadt közöttük s a dulakodás közben elsült a puskás a golyó a rablótámadó Nemes János hasába furódott. Rendkívül súlyos sérülésével Vaskóhóra szállították, ahol a járásorvos vizsgálta meg. A csendőrség megindította a nyomozást.

* **A vadászok fegyverei.** A vármegyei fegyvertartási szabályrendelet életbeléptetése óta a vadászoknak igen nehéz a helyzetük. A csendőrség ez az erdőrtök ébersége elől csak pár napig képesek elrejtetni fegyvereiket. Dacára mindezeknek még ma is igen sok a vadász a megyében. A legtöbb elkobzott fegyverekről beérkezett kimutatások szerint ez évben 182 fegyvert szedtek össze a vadászoktól. A legtöbb fegyvert a szalárdi, élesdi, magyarcsékei és tenkei járásokból szedték össze. Érdekes, hogy az Erőrfalváról beküldött fegyverek között van 4 darab, mely meg van töltve, úgy, hogy a csendőrség sem volt képes kiszedni belőle a töltényt, elsűtni meg nem lehet, mert félsz, hogy felrobban az egész alkotmány. A fegyvereket meg fogják semmisíteni.

* **A dohányzók gyásznapja.** Kellémetlen napjuk volt tegnap a szenvedélyes dohányzóknak. A pénzügyminiszter ugyanis elrendelte, hogy június hó 30-án az összes magyarországi dohányárudákban a készletről leltárt vegyenek fel, nehogy egyes élelmes emberek a dohány drágulását a maguk előnyére használják ki. Míelőtt ugyanis köztudomású lett a pénzügyminiszter rendelete, mellyel a dohányárakat felemelte, egyes dohányárúsiatok szokatlan nagy mennyiségű rendeléseket eszközöltek a nagytrafikokban. A pénz ügyigazgatóságok tudomást szereztek az esetről s nyomban szigorú intézkedéseket tettek, hogy elejét vegyék a manipulációknak. A dohányárúsiatok kétségkívül jó üzletet csináltak volna, ha sikerül nekik az előzetes trafik beszerzés, mert július elseje után nagy nyereség mellett adhatták volna el az »olcsó« dohányt. Ennek a spekulációnak azonban a dohányzók adták meg az árát, mert tegnap semmi pénzt nem lehetett a tőzsdéken szivart, vagy cigarettát kapni. A dohányzó közönség egész nap ostromolta a trafikokat, de ennek semmi eredménye nem volt, mert sem könyörgés, sem szitkolózás nem lágyította meg a fináncok szívét s a tőzsdések azzal elégtették ki az ostromló »vevőket«, hogy tessék holnap jönni, holnap majd lesz minden, lesz cigarettá, lesz szivar, az igaz, hogy drá-

gábban fogjuk adni, mint eddig, de mi nem tehetünk róla, tetszik tudni a pénzügyminiszter, a kormány akarja így. Bizonyosan szükségük van a pénzre.

* **A jeggyár értesítése.** Tisztelettel értesítjük a jégfogyasztó t. közönséget, hogy a tudomásunkra jutott és esetleg előfordulható tévedésbe ejtések megszüntetése végett, jégkihordóink a mai naptól »N. V. Városi Jéggyár« feliratu sapkával ellátva fogják t. vevőinket kiszolgálni. Egyidejűleg ajánljuk jégműnket a nagyközönség szives figyelmébe. Kiváló tisztelettel Székely Ferenc, a városi jégművek ügyvezetője. Telefon 10-46 sz. Teljes tisztelettel: Nagyváradi Város Jéggyára.

* **Kolerafészkek a Bunyitay-liget környékén.** A városban sok utca valóságos járványfészkek, a folyókák telve vaenak szennyes, poshadt, büzös vízzel és rothadó anyagokkal. Ha a kolera veszedelem elérkezik Nagyváradra, ezek a pocsoltyák kitűnő tenyésztelepei lesznek a bacillusoknak. Tegnap érkezett is a városhoz egy panaszos kérvény. A Bunyitay-liget környékén lakók panaszozzák, hogy a házaik előtt elvonuló árkok telve vannak zövd, büzös fertőző anyagokkal s félnek, hogy ha elérkezik a kolera, ők lesznek az első áldozatok, mert rémes állapotok vannak a liget környékén. Kéri a várost, hogy ezeket az árkokat haladéktalanul takarítsa ki s gondoskodják állandó tisztántartásukról.

* **Szabad pipász!** Volt a 37 gyalogezrednél egy derék német kapitány. Azóta talán már őrnagy is lett belőle, ha ugyan nyugdíjba nem küldték. Mert derék, humánus ember volt, az ilyen hamar megesik, hogy az aranyzallér helyett arany szabadságot kap élete fogyáig... Ennek a kapitánynak mindig nagy gondja volt rá, hogy gyakorlatok, különösen hosszú menetelések közben annyit könnyítsen a legénységen, amennyi csak egy kapitánytól kitelik. Alig ért ki századjával a városból, hüvelybe dugta a kardját s hátra szólt:

— Ruht! (Pihenj!)

Aztán jött a magyar vezényszó, rettenetesen prágai magyarsággal:

— Szabad pipász!

Ami annyit jelentett, hogy szabad pipázni. Az egész század elővette a pipáját, a szivart, a cigarettát s kedélyes füstölgetés közben úgy eltelt az idő, mintha csak séta lett volna.

Erre a derék kapitányra lett volna most szükség pár napig Nagyváradon. Mert itt a finánc jóvoltából az volt egy hét óta a jelszó, hogy nem szabad pipász! Az emberek megostromolták a trafikokat, gyilkosoknak nevezték a trafikos kisasszonyt, uzsorásnak a fináncot, vén betörőnek minden dohánykimérőt — hiába. Aranyért nem lehetett kapni valamire való dohányt, szivart vagy cigarettát. Az emberek dühöngtek, azt hitték, felfordul a világ — és ime, ma is helyben van minden. Szinte elfelejtettük, hogy dohány nélkül nem lehet élni. Már arra is gondoltunk, hogy talán le is mondunk a dohányzásról, hiszen ime, az állam dohánytilalmát nem is olyan nehéz megtartani, csak tiltaná el az állam még pár hétig... De ime, ma ismét kinyílnak a trafikok, mosolyognak a kisasszonyok, békéé emberré lett a finánc és ismét lehet dohányozni — csak drágábban. Sokkal drágábban. A trafik drága lett, de rossz maradt — és mégis megrohanjuk valamennyit, mint a szomjas a forrást, mint az éhező a friss cőt, mert hát hogy is mondta a kapitány ur?

Szabad pipász!

* **Felrobbant vasaló** Súlyosan adózott tegnap délelőt Székelyhidon özv. Váradi Sománé 61 éves nő, amiatt a meggondolatlansága miatt, hogy az égő vasalóra denaturált szeszt öntött. Özv. Váradiné, mint tudósítónk jelenti, vasalni akart és hogy hamar tűz-síts a vasalót szeszt öntött, amire a szesztől a vasaló hirtelen felrobbant és lángra lobbanotta az özvegy nő ruháját. A robbanásnál jelen voltak dr. Váradi

Miklós és özv. Pataky Sándorné Budapestről, akik édesanyjuk égő ruháit akarták oltani. Oltás közben özv. Patakyné kisebb sebeket szenvedett, édes anyja azonban súlyosabban megsérült.

* **Szinehadás a Kossuth-szobor javára.** A nagyváradi diák ifjuság ma, szombaton este a Nagyváradon felállítandó Kossuth-szobor javára a nyári szinkörben színelőadást rendez. A lelkes ifjuság Bíró Lajos »Sárga lilom« színművét adja elő. A darabot Kassay Károly a Szigligeti színház kiváló művésze tanította be s az előadás női szerepeit kiváló erők vállalták: Salgó Ilona, Etsy Emilia, Vank Istvánné és Lukács Gizi, a Szigligeti-színház művésznői. A közönség érdeklődését felhívjuk a mai műkövelő előadásra, melynek kezdete 8 órakor lesz.

x **A püspök-fürdői galamblovászat után.** A Püspök-fürdőben e hó 8-án megtartott galamblovás versenyen 9 díj közül 6 Ladányi József nagyváradi puskaműves mester fegyvereivel nyertett el és pedig 2 első díj, 2 második díj és 2 harmadik díjjal. Üzlet Nagyváradi Rákóczi-ut Moskovits palota. M. kir. lőporáruda, telefon 269.

* **Ápolási díj a gyermekkorházban.** A belügyminiszter értesítette Nagyváradi városát, hogy a Sztaroveszky-alapítványi gyermekkorház napi ápolási díját az 1912. évre 1 K 44 fillérb n állapította meg.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletél

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagyváradi, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

* **Kiadó lakás a kamara épületében** A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

Siessünk Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,

ki leltár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek olcsón eladásra.

Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha diszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — Most sok pénzt megtakaríthatunk, ha menyasszonyi kelenyénket itt vesszük.

x Néhai főtisztelendő Makutz Ernő hteol. könyvtárát míg a készlet tart olcsón kiárusítom. Benkő A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10 sz.

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

Hölgyeim!

Kelím, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhívom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-
mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy
a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy
választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi
céggel felveszem a versenyt, ugyiszintén az előállít-
ásban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

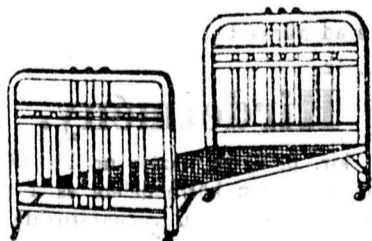
angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesitem a mt.
nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást
megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készle-
tetemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfo-
gadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása,
galvanizálása, fémáruk rezezése, nicklezése, butor-
vasalás, portáldiszek stilszerű készítése rajz és terv
szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyágy 3 matraccal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Falusi vercbek. (D. Ligeti Juliska és Rózsahegy Kálmán fellépte.)

Vasárnap délután: Bőregér, este: A pletyka, Mint a mezőnek virágai, Jegyesek, (D. Ligeti J., Dezső József és Rózsahegy Kálmán bucsufellépte.)

Fedák Sári Nagyváradon.

Fedák Sári július hó folyamán vendég-szerepel Nagyváradon. Vendégszereplését érdekes dolgok előzték meg, mint azt tegnap Erdélyi Miklós színigazgató a színházi bizottság ülésén előadta.

Fedák Sári jelenleg Párisban vendégszerepel s vendégszerepléséről olyan hírek terjedtek el, hogy a párisi közönség nagyon hidegen viselkedik a híres operettdivával szemben, szóval megbukott a Szajna menti metropolisban Fedák, mert nem is akarták meghallgatni.

Közben azonban megérkeztek a párisi lapok, amelyből kitűnik, hogy ezek a híresztelések nem feleltek meg a valóságnak. A párisi lapok áradoznak a Fedák dicséretétől.

Erdélyi azonnal táviratozott Fedáknak Párisba s kérte, hogy ha vendégszereplését ott befejezte, Nagyváradon lépjen fel először.

Fedák Zsuzsa készséggel elfogadta a meghívást s azt válaszolta Erdélyinek, hogy Nagyváradon ugyan szerepekben és toillettekben lép fel, mint Párisban.

Az előadások napját még nem lehet tudni, de Fedák a Szigligeti színházban lép fel s ugyanakkor a nyári szinkörben is lesznek előadások.

A három testőr. Régi kedélyes esték hangulatát varázsolta a színház nézőterére tegnapelőtt este a Három testőr előadása. Evek óta nem láttuk Nagyváradon Herceg Ferenc pompás vigjátékát s a felrészítéssel mintha a régi idők hangulata is visszatért volna. A három vendégművész közül legkisebb szerepe volt Rózsahegy Kálmánnak, de ő lett a legnagyobb. A hogyan a kőbor lengyel lovag alakját kifigurázta, az minden részletben kész neveltség volt. Dezső elegáns és ügyes Rátkyja is magas színvonalon állott, Ligeti Juliska alakítása nemkülönben. Hármuk tinom, igazán előkelő játéka mellett az itteniek nem egyszer mintha kissé vaskosoknak tündek volna fel.

Tegnap a Jegyesek című ügyes apróságban Dezső és Ligeti Juliska, majd a régi, kedves vigjátékban, Rosenkrautz és Guldenszternben velük együtt ismét Rózsahegy is kaptak sok megérdemelt tapsot.

Leszállították a helyárat a nyári szinkörben.

— A színházi bizottság ülése. —

A nyári szinkör már két éve áll fenn, de a közönség nem mutatott valami nagy érdeklődést az ott tartott előadások iránt, annyira, hogy Erdélyi Miklós színigazgató a kánikulai meleg dacára is fázott, ha csak említették is a nyári szinkört.

A közönség távolmaradását azzal indokolták, hogy nem jó a szinkör; az építés el van hibázva, tele van az egész nézőtér gerendákkal s igen sok nézőhelyről abszolút nem lehet a színpadra látni. Hát ezek az okok jórésztben tényleg fennállnak, azonban tagadhatatlan, hogy a szinkör távol fekvésében és a magas

helyárakban is keresendő a közönség közönye. Látszólag ugyanis olcsóbbak voltak a helyárat a szinkörben, mint a Szigligeti színházban, azonban ha figyelembe vesszük a téli színház bérleti árait, ezek jóval alacsonyabbak, mint a szinkör eddigi árai.

Ezen segített most némileg a színházi bizottság, mikor új, az eddiginél olcsóbb helyárat állapított meg a nyári színház részére.

Most majd elváltik, hogy az olcsóbb helyáratokkal nagyobb lesz-e a közönség érdeklődése a szinkörben tartandó előadások iránt.

A színházi-bizottság tegnap tartott ülésen dr. Mihely Lajos elnökölt s Gerő Armin, dr. Pácz Sándor, Schvarcz László és Juricskey B. rna jegyző és a színigazgató voltak jelen.

Az ülésen Erdélyi Miklós színigazgató bejelentette, hogy július 2-án a társulat a nyári szinkörben megkezdte az előadásokat s egyfolytában 30 előadást szándékozik a szinkörben tartani, ha az időjárás megfelelő lesz.

Ezután az elnök bemutatta a július hóra összeállított műsort, amely szerint a következő darabok kerülnek előadásra:

Balkáni herceg, Kormánybiztos, Hajduk hadnagya, Rejtélyes ember (új színmű), Testőr, Fiúk és leányok, Válás után, Cigány szerelem, Hoffmann mesé, Jánosvitéz, Babuska, Ezred apja (új énekes bohózat), Luxemburg grófja, Erdész leány, Muzsikusz leány, Sasok, Szabinnók elrablása.

A műsort tudomásul vették

Ezután a szinkörre nézve a következő új helyáratok állapította meg a színházi-bizottság:

Proscenium páholy 10 K 20 fill., földszinti páholy 8 K 20 fill., zsölve az 1—3 sorban 2 K 54 fill., a 4—11 sorban 1 K 64 fill., zártszék 1 K 24 fill., erkély első sor 1 K 2 fill., erkély középső 82 fill., erkély oldalt 62 fill., karzati ülőhely 52 fill., földszinti állóhely 50 fill., karzati állóhely 30 fillér. Vasár- és ünnepnapokon azonban az eddigi szinköri árak maradnak. A fent összegebben már bent vannak a színháznyugdíj-alapnak járó fillérek.

TANÜGY.

Beiratások a reáliskolában. A helybeli áll. főreáliskolában a beiratások július hó 2-án délelőtt 8—12 ig lesznek (Főreáliskola épülete I. em.) Azon tanulók, akik az első osztályba akarnak beiratkozni, a következő okmányokat kötelesek a beiratkozásnál felmutatni: 1. a IV-ik elemi iskola elvégzéséről szóló bizonyítványt (értesítő könyvecskét). 2. születési bizonyítványt. 3. himnizációs bizonyítványt. A többi osztályba iratkozó tanulók az elmúlt (1910—11) tanév végén nyert bizonyítvány alapján iratnak be. A beiratkozásnál fizetendő díjak összege 16 kor. Az áll. főreáliskola igazgatósága.

Leány-internátus Belényesen. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urnak a folyó év június 14-én 73294. sz. a. kelt rendelete szerint az 1911—12. iskola évvel a belényesi állami polgári leányiskolával kapcsolatosan internátus nyílik meg egyelőre husz (20) tanuló számára. A felvétel folyamodás útján történik. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter urhoz intézett kérvények legkésőbb a folyó év július 15-éig az igazgatóságnál nyújtandók be. Később érkező folyamodványok figyelembe nem vehetők. A kérvényhez melléklendő: 1. születési, 2. oltási, 3. iskolai bizonyítvány, 4. vagyontalansági, illetve vagyoni kimutatás. A felvételt kérő növendékek egy része az egész iskolai évre 400, egy része 300 koronát fizet,

egy része pedig beigazolt vagyontalanság esetén ingyenes felvételt nyert. Belényesen, az 1911. évi június hónap 27-én. Dittler Ida igazgató.

ZENE.

Csillag Sándorné zongoratanárnő zenevizsgálója. Csillag Sándorné kiváló zongoratanárnő évről-évre bemutatja növendékeinek képzettségét kitűnően sikerült zenevizsgáló, s ezzel bizonyítékot szolgáltat a jó hírű zeneatanárnő kiváló szakképzettségéről, s helyes tanítási módszeréről. Erről ismét alkalma lesz a város intelligens közönségének meggyőződni. A jeles tanárnő tanítványaival holnap, vasárnap, délután fél 3 órakor tartja a zenevizsgát a Fekete Sas kistermében. A zenevizsga programja 30 pontból áll s váltakozva fel vannak véve abban a könnyebb darabok, valamint a nehezebb műdarabok. A vizsgálaton Hill Böske, Csillag Lujza, Argyellán Georgine, Kurtág Imre és Rózsika, Goldberger Sanyi, Zboray Magda, Gonda Katinka, Tabéry Mancsi, Mayr Magda, Rokszin Ilona, Römer Mancsi, Rácz Böske, Kramer Olga, Sipos Magda, Hill Ius, Germán Margit, Masztics Margitka. Egyes számoknál a tanárnő, továbbá hegedűn Holczner Antal is közreműködik.

Igazságszolgáltatás.

Biharmegye lótolvajai.

A három jómadár.

Három unokatestvér állott ma a kir. törvényszék büntetőtanácsa előtt: Bács Lázár, Bács Flóra és Bács Tógyer. Mindhárman Telkesd község lakói. Ez a három jómadár valóságos közkereseti társaságot alapított, amelyben a főzletég a lóeladás volt. Csak az eladás. A vevés nem. Mert ők nem vették a lovakat, hanem sokkal egyszerűbb módot követtek, — lopták azokat.

Ezelőtt körülbelül három éve működött különösen ez a hármasszövetség. Biharvármegye községeiből innen is, onnan is egyremásra érkeztek a panaszok, hogy ismeretlen tettesek ellopták a lovaikat. Kiváltképpen vásár alkalmával működtek különösen s nem egy gazdaember panaszkodott keservesen, hogy vásáron észrevétlenül eltűntek a lovai. A csendőrséghez, rendőrséghez egyremásra érkeztek a panaszok, fejelentések, széleskörű nyomozást is indítottak; mindhiába, a tetteseket oem sikerült kézrekeríteni. Zavartalanul üzték tovább a manipulációt mind a hárman.

Egyszer azután valami miatt összeveszett a három testvér. Valószínűleg a pénzfelosztás miatt keletkezett a civódás. Bács Flóra annyira megharagudott a társaira, hogy Dlonka László csendőrőrmesternek bejelentette a két társát a lólopások miatt. Azonnal megindították a nyomozást és ekkor kiderült, hogy az oly sűrűn elkövetett lopásokat ők hárman követték el.

Ebben az ügyben ma tartották meg a fő tárgyalást Ember Géza elnökleite alatt. A vádat Kármán Elemér kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. Lázár Aurél ügyvéd látta el.

Kiderült, hogy körülbelül 20 lovat és igen sok sertést loptak el. A törvényszék Bács Lázárt 3 évi, Bács Flórát és Tógyert 2-2 évre ítélte. Az elítéltek felebbezték.

NYILTÉR.

REISZ MIKSA
butorgyára

Nagyvárad,

Rákóczi-út 14.

szám alatt

(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitűnő hirt** **nevü**

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sassal szemben

TÁVIRATOK.

Az ülések meghosszabbítása.

Budapest, június 30.

(Saj. tud.) Tekintettel arra, hogy az ellenzék a jövő heti tárgyalásokon igen sok szónokot fog szerepeltetni, sőt nagyon valószínű, hogy minden tagját rábírija, hogy felszólaljon, az üléseknek 1 órával való meghosszabbítását fogják keresztül vinni.

A harmadik egyetem ügye.

Pozsony, június 30.

(Saj. tud.) A kultuszminiszter ma értesítette a pozsonyi polgármestert, hogy a város által felajánlott épületet és egyéb hozzájárulásokat meg fogja vizsgáltatni.

A Habár-ügy.

Budapest, jun. 30.

(Saj. tud.) Gál Jenő, Habár Mihály védőügyvédje beadványt intézett a képviselőházhoz, hogy a záró számadás iratait engedje át tanulmányozásra.

Az áruló katonatiszt bünei.

Bécs, jun. 30.

(Saj. tud.) Szminiden Ödön hadnagy vádlóját ma kihallgatta a katonai vizsgálóbíró. A kihallgatás során a feljelentő

azt vallotta, hogy a hadnagy 1910. óta árulta a hadsereg titkos iratait az olasz hatóságoknak. Az árulásért a hadnagy igen nagy összegeket kapott.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

Határidők sáralata:

Áprilisi buza (1912)	— — —	12.19
Októberi buza	— — —	11.73
Októberi rozs	— — —	9.28
Októberi zab	— — —	8.03
Májusi tengeri (1912)	— — —	6.71
Júliusi tengeri	— — —	7.13
Augusztusi tengeri	— — —	7.28
Augusztusi repce	— — —	13.90

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	834.50
Oszták hitelrészvény	— —	661.—
Jelzálogbank	— —	489.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	596.—
Salgótarjáni kőszén	— —	659.—
Oszták államvasut részvény	— —	745.—
Közuti vasut	— —	766.50
Rimamurányi vasmű	— —	682.—
Városi vasut	— —	389.—
Beocsini cement	— —	—
Magyar bank és keresk. r. t.	— —	740.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Nagyvárad városi tisztifőorvosi hivatalától.
553-911. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur 111.000-1907 VII. sz. B. M. számú körrendelete és a városi tanács 15197-1907. számú véghatározata alapján felhívom mindazokat, akik egy netalán fellépő kolerajárvány esetében felállítandó kolera-kórházban, mint ápolók 6 korona napij és élelmezés és mint fertőtlenítők 5 korona napij mellett alkalmaztatni óhajtanák magukat, — ebbeli szándékukat naponként délelőtt fél 9 órától 10 óráig, a városi tisztifőorvosi hivatalnál (városház, körös-utcai bejárat, földszint 32. ajtó) bejelentésük.

Nagyvárad, 1911. június 26.

Dr. Nemes,
tiszti főorvos h.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad tataréket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankeszközök beszedésével (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra. 161

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenféle izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világitás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszereplő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 > francia szárvíz	25 >	1 tégely Margit krém	40 >	1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana krém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajuskefe	20 >
1 > Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	38 >	1 valódi serte rubakefe	45 >
8 > Stomatin	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkefe	05 >
1 > tégely Odontin togpasztá	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	35 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő krém	96 >
1 üveg Bay Rum	35 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > Jera violette brillantin	30 >	3 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantin	15, 22, 35 >	1 > Kiehlhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 > Jurigatem Zománc	30 >
1 > folyékony brillantin	50 >	1 > Speick szappan	28 >	1 mtr vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	38 >	Egynegyed Ko Brunz watta	35 >
1 > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 >	1 > Beloderma kézfinomító	20 >		
		1 üvegtégely tejrém	20 >		805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

MEGNYILT a PÜSPÖKFÜRDŐ!

Magyar-Pécskai Dankó Boldizsár Kálmán kitűnő zenekara közreműködésével május hó 1-én a nagyközönség számára.

A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségekben bámulatot gyógyulást idéz elő. Vonatközlekedés naponta ötször, a nagyvárad állomásról. A vendéglőben kitűnő konyha és pince. — A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben ujjonnan berendezett nagyszabású uszoda. — Fürdővonatok a mai naptól kezdve közlekednek. Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János, fürdőbérő.

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI-CIPŐGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Tanárok, tanítók, tanítónők.

kik a nyári szünidő kellemességeit a hasznossal egybe akarják kötni, tekintélyes keresettel járó foglalkozást nyerhetnek egy előkelő magyar biztosító társaság képviselője révén. Szíves ajánlkozások »Nemes cél szolgálatában« jelige alatt e lap kiadó-hivatalába kéretnek. 391

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagyke eskedésemet és vegyészeti gyáramat teljesen újonnan berendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve saját há- Zöldfa-u. 17. sz. a. helyeztem át, zambá hol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festékekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényig kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összeset 3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack és parkerttfénymáz! Diana és Pedal cipőkrem a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

EMKE padlólack, parquet, fényező és vegytisztító festék gyára 238

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház.
Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek.
Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.
Telefon 180 Telefon 180

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

A Z I G A Z,

hogyan sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsora —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

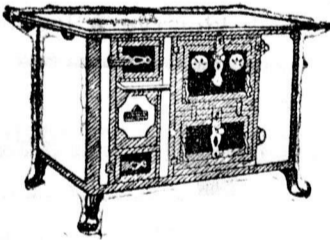
Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérletje.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegi áruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10.-	12.50	14.50	17.-

Vajköpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	3.60	4.80	5.60

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.

Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.